

Til lovforslag nr. L 135. Skriftlig fremsættelse (19. februar 2009)

Miljøministeren (Claus Hjort Frederiksen, fg.):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om planlægning (Begrænsning i adgangen til ekspropriation, opførelse af mindre bygninger i landzone m.v.)

(Lovforslag nr. L 135).

Spørgsmålet om kommunernes adgang til at foretage ekspropriation af privates rettigheder med det formål at gennemføre fysisk planlægning er grundlæggende knyttet til balancegangen mellem individets ret og vilkårene for samfundets ændring og udvikling. De nærmere betingelser for at ekspropriere fremgår af grundlovens § 73, hvorefter ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet krævet det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Grundlovens krav om lovhjælp til ekspropriation er blandt andet udmøntet i planlovens § 47, hvoraf det fremgår, at en kommunalbestyrelse kan ekspropriere fast ejendom, når det er af væsentlig betydning for at sikre gennemførelsen af en byudvikling i overensstemmelse med kommuneplanen eller for virkeliggørelsen af en lokalplan eller byplanvedtægt.

I de senere år er der sat spørgsmålstejn ved flere eksempler på anvendelsen af planlovens ekspropriationsbestemmelser. Det er navnlig formålet med ekspropriationen, der har været i fokus. På den baggrund gennemførte miljøministeriet et serviceeftersyn i foråret og sommeren 2008 af planlovens ekspropriationsbestemmelser.

Kammeradvokatens undersøgelse har ikke givet anledning til at kritisere kommunernes ekspropriationspraksis efter planloven, men undersøgelsen gav anledning til mere generelt at overveje ekspropriationsredskabets sammenhæng med de øvrige redskaber, som kommunerne betjener sig af ved planlægningen af byudvikling.

Ekspropriation er et alvorligt indgreb i borgernes ejendomsret, og borgerne bør have krav på at kunne se det konkrete formål med en ekspropriation på det tidspunkt, hvor den besluttet. Det vil også være forudsætningen for at forstå, hvorfor ekspropriationen rammer den konkrete ejendom. Dette taler for at sikre, at der alene kan foretages ekspropriation til realisering af lokalplaner, hvorved grundejerne i princippet har mulighed for at selv at realisere det påtænkte projekt.

Kommunernes hjemmel til at foretage ekspropriation til byudvikling er med tiden desuden suppleret med en række andre planlægningsmæssige redskaber som fx byomdannelse.

På den baggrund foreslås det at fjerne kommunernes adgang til at ekspropriere til byudvikling på grundlag af en kommuneplan.

Derudover indeholder forslaget en opdatering af planlovens regler om opførelse af småbygninger som følge af ændringer i ordlyden i det nye Bygningsreglement 08 samt en række mindre præciseringer og konsekvensrettelser.

Målet er, at den nye regulering kan træde i kraft den 1. august 2009.

Idet jeg i øvrigt kan henvise til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, skal jeg anbefale forslaget til Folketingets velvillige behandling.